

Etablering af figurantkorps

- En praksisguide til simulationsundervisere

- Indledning
- Formål og definition af figurantkorps
- Figuranter og realisme i simulation
- Trin-for-trin opstart
- Fra ide til hverdagspraksis
- Hvor kan man finde figuranter?
- Afslutning

Indledning

Denne drejebog er udviklet af Videnscenter for Velfærdsteknologi (VFV) som en praktisk guide til simulationsundervisere, der ønsker at inddrage figuranter i undervisningen.

Drejebogen understøtter VFV's strategiske fokus på:

- praksisnær undervisning
- velfærdsteknologi i anvendelse
- bevidst brug af low og high fidelity i simulation

Guiden bygger på erfaringer fra SOSU-skoler og har fokus på det, der virker i praksis. En særlig tak skal til SOSU Syd, SOSU Nord og SOSU H for deres bidrag og erfaringer.

Formål og definition af figurantkorps

Et figurantkorps er en gruppe personer, der indgår i simulationsundervisningen som fx borgere, pårørende eller samarbejdspartnere. Figuranterne kan være frivillige borgere, elever, undervisere eller professionelle skuespillere, afhængigt af læringsmål, rammer, ressourcer og ønsket grad af realisme.

Formålet med at anvende et figurantkorps er at styrke realismen, kvaliteten og relevansen i simulationsundervisningen, så eleverne får mulighed for at træne praksisnære situationer i trygge og strukturerede rammer. Når en figurant indgår i simulationen, bliver borgerens eller den pårørendes perspektiv tydeligere, og eleverne får mulighed for at øve sig i situationer, der ligner dem, de møder i praksis.

Et figurantkorps skal ikke forstås som en ekstra aktivitet ved siden af undervisningen, men som et didaktisk greb, der kan understøtte elevernes læring. Figuranter kan være med til at styrke elevernes arbejde med kommunikation, relationer, etik, observationer

og faglig dømmekraft. Det er særligt relevant i undervisning, hvor eleverne skal omsætte teori til handling, møde borgeren professionelt, håndtere dilemmaer og anvende velfærdsteknologi i meningsfulde og praksisnære sammenhænge.

Erfaringer viser, at et figurantkorps fungerer bedst, når der arbejdes enkelt og systematisk. Faste figuranter kan skabe større kvalitet og tryghed, mens tydelige rollebeskrivelser mindsker usikkerhed for både figuranter, elever og undervisere. Enkle strukturer øger sandsynligheden for, at figurantkorpset faktisk bliver brugt i hverdagen, og én tydelig ansvarlig/tovholder giver overblik, kontinuitet og tryghed i organiseringen.

Gennem brug af figuranter kan eleverne få erfaring med at reagere på det uforudsigelige i mødet med mennesker – fx kropssprog, følelser, modstand, usikkerhed eller spørgsmål fra borgeren. Når simulationen samtidig kobles tydeligt til praksis, øges relevansen for eleverne, og læringen bliver lettere at overføre til oplæringen og det kommende arbejdsliv.

Med et figurantkorps kan simulationsundervisningen skabe bedre sammenhæng mellem skole, oplæring og praksis. Det giver eleverne mulighed for at træne det, der ofte er centralt i det virkelige arbejde: mødet med borgeren, den professionelle relation, de faglige beslutninger og refleksionen over egen praksis.

Figuranter og realisme i simulation

Når figuranter inddrages i simulationsundervisning, er det vigtigt at overveje, hvor realistisk situationen skal være for at understøtte læringsmålet. Det handler ikke nødvendigvis om at gøre simulationen så virkelighedstro som muligt, men om at vælge den form for realisme, der bedst hjælper eleverne med at lære. Figuranter kan indgå på forskellige måder afhængigt af formål, rammer og kompleksitet:

Low fidelity

Her arbejdes der med enkle, praksisnære øvelser og scenarier, hvor fokus typisk er på kommunikation, forståelse og refleksion. Figuranten kan fx bidrage med borgerens eller den pårørendes perspektiv i en kort samtale eller situationsøvelse.

Mid fidelity

Her kombineres figuranten med konkret udstyr eller teknologi, fx et hjælpemiddel eller en velfærdsteknologisk løsning. Fokus er på, hvordan eleverne anvender deres faglighed i samspil med borgeren og teknologien.

High fidelity

Her indgår figuranten i en mere kompleks simulation, hvor teknologi, roller, omgivelser

og et sammenhængende forløb spiller sammen. Fokus er på helhedsforståelse, faglig vurdering, samarbejde og beslutningstagning i en situation, der minder om praksis. Det centrale er at vælge den rigtige grad af realisme i forhold til læringsmålet. Nogle gange skaber en enkel øvelse den bedste læring, mens andre situationer kræver et mere komplekst setup.

Trin-for-trin opstart

Trin for trin opstart	
Start med et konkret forløb	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke uddannelser (SSH, SSA, PAU)? • Hvilke læringsmål (kommunikation, pleje, etik)? <p>Start med ét konkret forløb - ikke hele skolen</p>
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Udpeg én tovholder (helt afgørende) • Afklar roller: <ul style="list-style-type: none"> ○ hvem booker? ○ hvem introducerer figuranter? ○ hvem evaluerer? <p>Erfaring: én ansvarlig øger kvalitet og kontinuitet</p> <p>Det er hensigtsmæssigt at oprette en fast mailgruppe af frivillige figuranter der i god tid inden undervisningen vil modtage en mail om mulig deltagelse. Vær tydelig i mailen om hvad deres opgave er.</p>
Find figuranter	<ul style="list-style-type: none"> • Lokale aktivitetscentre og frivillige • Elever og undervisere • Skuespillere ved behov <p>Vigtigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det skal være fleksibelt (ikke forpligtende) • Tydelig kommunikation om opgaven • Vælg figuranttype ud fra læringsmål og ønsket fidelity <p>Frivillige motiveres af at bidrage til uddannelse (men kræver anerkendelse). Anerkendelse kan bestå af kaffe/forplejning, refundering af transportudgifter mm.</p>
Klargøring af figuranter	<p>Figuranter skal have:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kort introduktion til simulation

	<ul style="list-style-type: none"> • tydelig rollebeskrivelse • instruktion i feedback (meget vigtigt!) <p>Undgå at de “spiller teater” – fokus er læring, ikke performance</p>
Planlægning	<p>Send kort invitation med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tid og sted • kort case
Gennemførelse af simulation	<p>Før (briefing):</p> <ul style="list-style-type: none"> • tydelige læringsmål • roller og rammer <p>Under:</p> <ul style="list-style-type: none"> • figuranten holder rollen • underviser styrer scenariet • fokus på elevernes handlinger <p>Efter (debriefing):</p> <ul style="list-style-type: none"> • figuranten giver kort feedback fra borgerperspektiv • underviser styrer refleksion <p>Det er debriefingen – ikke simulationen – der skaber læring</p>
Opfølgning og udvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Hvad fungerede? • Hvad skal justeres? • Hvordan fastholdes figuranter? <p>Byg langsomt erfaring op</p>

Fra ide til hverdagspraksis

Når I arbejder med.....	Kan det være en god ide, at.....
Opstart	begynde med ét konkret forløb frem for at implementere på hele skolen på én gang
Organisering	have én tydelig tovholder, der skaber overblik og kontinuitet
Figuranternes tryghed	give klare rollebeskrivelser og konkrete eksempler på situationer og reaktioner
Ressourcer	tænke fleksibelt og inddrage frivillige, elever, undervisere eller samarbejdspartnere

Kvalitet	bruge fælles storyboards og gentage forløb, så erfaringer kan bygges op
Ambitionsniveau	starte enkelt og lade figurantkorpset udvikle sig gradvist

Hvor kan man finde figuranter?

Figuranter kan findes mange steder i skolens lokalområde. Det vigtigste er at tænke bredt og tage udgangspunkt i de samarbejder, relationer og netværk, skolen allerede har. Ofte er der mennesker i lokalområdet, som gerne vil bidrage til uddannelse af kommende social- og sundhedsmedarbejdere, hvis opgaven er tydeligt beskrevet og rammerne er trygge.

Mulige steder at finde figuranter kan være:

- lokale aktivitetscentre og dagcentre
- Ældre Sagen eller andre frivillige organisationer
- lokale pensionistklubber og seniorklubber
- kommunale tilbud og netværk for borgere
- pårørende- eller brugerforeninger
- tidligere elever eller pensionerede medarbejdere fra social- og sundhedsområdet
- skolens egne elever eller undervisere, når det passer til læringsmålet
- lokale teaterforeninger eller amatørskuespillere, hvis der er behov for en mere styret rolle

Det kan være en fordel at starte med få figuranter og bygge samarbejdet gradvist op. Erfaringer viser, at faste figuranter ofte skaber mere tryghed og kvalitet, fordi de lærer simulationens formål, rammer og feedbackform at kende. Samtidig er det vigtigt, at deltagelsen opleves fleksibel og meningsfuld for figuranterne.

Når nye figuranter rekrutteres, bør de have en enkel og tydelig introduktion til, hvad simulation er, hvilken rolle de skal spille, og hvordan de kan give feedback fra borger- eller pårørendeperspektivet. Det kan også være en god idé at anerkende deres bidrag gennem fx kaffe, frokost, transportgodtgørelse eller en tydelig tak for deres indsats.

Afslutning

Etablering af et figurantkorps behøver ikke være et stort og komplekst projekt fra start. Erfaringerne viser, at det vigtigste er at begynde enkelt, tage udgangspunkt i et konkret undervisningsforløb og bygge erfaringerne gradvist op. Med tydelige rammer, klare rollebeskrivelser og én ansvarlig tovholder kan figurantkorpset udvikle sig til en værdifuld og naturlig del af simulationsundervisningen.

Figuranter kan være med til at bringe borgerens, den pårørendes eller samarbejdspartnerens perspektiv tydeligere ind i undervisningen. Det skaber mulighed for, at eleverne kan træne kommunikation, relationer, etik, faglig dømmekraft og anvendelse af velfærdsteknologi i situationer, der ligner praksis. Samtidig giver figuranterne eleverne mulighed for at øve sig i det uforudsigelige og menneskelige i mødet med andre – noget, der ofte er vanskeligt at træne gennem cases og tekniske øvelser alene.

Et velfungerende figurantkorps skabes over tid. Det kræver vedholdenhed, fleksibilitet og løbende justering, men ikke nødvendigvis mange ressourcer. Små greb som faste figuranter, enkle strukturer, god introduktion og tydelig anerkendelse kan gøre en stor forskel for både undervisere, figuranter og elever.

Målet er ikke at skabe den mest avancerede simulation, men at skabe meningsfulde læringsituationer, hvor eleverne får mulighed for at omsætte teori til handling i trygge rammer. Når figurantkorpset kobles til praksisnære læringsmål og efterfølges af en god debriefing, kan det styrke sammenhængen mellem skole, oplæring og det kommende arbejdsliv.

Kort sagt: Start småt, gør det enkelt, lær undervejs – og lad figurantkorpset vokse i takt med erfaringerne.